

Юрій ЧЕРЧЕНКО (*Kuiv*)

**ЛИСТУВАННЯ БОГДАНА КЕНТРЖИНСЬКОГО
З ДМИТРОМ ДОРОШЕНКОМ, БОРИСОМ КРУПНИЦЬКИМ,
ВОЛОДИМИРОМ КУБІЙОВИЧЕМ І ВОЛОДИМИРОМ ЯНЕВИМ**

Фігура українського історика, журналіста та громадського діяча Богдана Кентржинського протягом тривалого часу залишалася маловідомою для українських науковців та ширшого загалу шанувальників українознавства. Довгі роки єдиною науковою публікацією, присвяченою Богданові Кентржинському, була стаття-некролог Олекси Вінтоняка в “Українському історичному”¹. Поодинокі згадки про Кентржинського з’являлись подекуди лише у виданнях ОУН².

Нові повідомлення про життя та діяльність Богдана Кентржинського публікуються аж у 1990-х – 2000-х рр. У монографії В. Трощинського і А. Шевченка висвітлюється життя української громади у Швеції і наводиться низка прізвищ, зокрема і Богдана Кентржинського та його товаришів Юрія Бориса, Бориса Залуги, Василя Дехтяра³. Написали про нього і в довідковому виданні, присвяченому українським історикам⁴. Побачила світ також низка публікацій про Богдана Кентржинського як історика⁵ і провідного діяча ОУН⁶.

¹ *Вінтоняк О.* Пам’яті Богдана Кентржинського // *Український історик*. – 1969. – № 4. – С. 72–77.

² *Книш З.* Вікно на світ // *Непогасний огонь віри: Зб. на пошану полковника Андрія Мельника, Голови Проводу українських націоналістів*. – Париж, 1974. – С. 305–307; *Лазовінський В.* Націоналістичне Видавництво в Європі // *Там само*. – С. 366, 369.

³ *Трощинський В. П., Шевченко А. А.* Українці в світі // *Україна крізь віки*. – К., 1999. – Т. 15. – С. 177–178.

⁴ *Герасимова Г.* Кентржинський Богдан // *Українські історики ХХ століття: бібліографічний довідник*. – К., 2004. – С. 195–196.

⁵ *Котлярчук А.* Дипломатические отношения Швеции и Украины в 1654–1660 гг.: шведская историография и источники // *Украина и соседние государства в XVII веке: Мат-лы междунар. конф.* – СПб., 2004. – С. 91–92; *Федорук Я.* Віленський договір 1656 року: східноєвропейська криза і Україна у середині XVII століття. – К., 2011. – С. 13–16.

⁶ *Черченко Ю.* Документи Богдана Кентржинського в Архіві ОУН у Києві // *Український археографічний щорічник. Нова серія*. – К., 2009. – Вип. 13/14. – С. 173–190; *його ж.* Документи Архіву ОУН у Києві про життя та діяльність українського журналіста і історика Богдана Кентржинського // *Наукові записки: Зб. пр. молодих вчених і аспірантів*. – К., 2010. – Т. 21. – С. 451–465; *його ж.* Богдан Кентржинський – діяч українського націоналістичного руху, журналіст і вчений історик // *Український визвольний рух: Наук. зб.* – Львів, 2010. – С. 194–204.

Листи, тексти яких подаються нижче, зберігаються в Архіві ОУН у Києві. В цьому архіві натрапляємо на документи Кентржинського, пов'язані передусім з його працею в ОУН⁷. Нагадаємо, що Кентржинський був одним з провідних діячів ОУН під проводом Андрія Мельника, представником ОУН на Фінляндію і Скандинавію, членом ПУН, співредактором газети “Українське слово”. А в українській історіографії Богдана Кентржинського пам'ятають передусім як автора кількох статей про шведсько-українські відносини періоду XVII ст. і монографії про часи Мазепи⁸. Добре володіючи шведською мовою (а крім того фінською, німецькою, французькою, англійською, польською і російською), він протягом декількох років вивчав документи зі шведських архівів у м. Уппсалі про українсько-шведські відносини у XVII – на початку XVIII ст., співпрацював зі шведським історичним товариством “Karolinska förbundet”, у щорічнику якого публікував свої наукові праці.

Більша частина приватного архіву Богдана Кентржинського залишилася у Швеції у його родині. Відомі діячі і історіографи ОУН Зиновій Книш та Зенон Городиський в 1980-х рр. вели листування з представниками української громади у Швеції з метою встановити долю цього архіву (адже Богдан Кентржинський помер ще в 1969 р.). Як тоді вдалося з'ясувати (зокрема, з листа Зенона Городиського до рідного брата Б. Кентржинського Тараса від 24 січня 1989 р.), архів Б. Кентржинського знаходився у його найменшого сина Еска, який на той час працював у Південно-Східній Азії в одній з місій ООН.

Документи, які публікуються у цій статті, не стосуються діяльності Кентржинського в ОУН. За інформацією директора Музею української революції і бібліотеки ім. О. Ольжича Олександра Кучерука ці листи передав у 1990-х рр. до Архіву ОУН Аркадій Жуковський. До того вони зберігалися в Сарселі. Працюючи співредактором газети “Українське слово” (разом з Олегом Штулем), Богдан Кентржинський якийсь час мешкав у Парижі. Можливо, саме тоді невелика частина його паперів і залишилася в Парижі.

Хронологічно ці документи стосуються першої половини 1950-х рр. Саме в цей час Кентржинський захистив докторат в УВУ в Мюнхені (1951) і став членом НТШ (1952). Цим подіям присвячено багато уваги в зазначеному листуванні. Так, професор Борис Крупницький був науковим керівником Богдана Кентржинського. У листуванні з ним Кентржинський з'ясовував процедурні питання, пов'язані зі складанням відповідних екзаменів і промоції докторату. Захист дисертації на тему “Союз Карла XII з Мазепою в наслідженні найновішої шведської історіографії” відбувся 15 вересня 1951 р.

З Володимиром Кубійовичем Богдан Кентржинський був знайомий раніше. З цього листування ми дізнаємося, що Кентржинський робив переклад “Географії” Кубійовича німецькою мовою для публікації в Німеччині. На

⁷ Детальніше про це див.: *Його ж.* Документи Богдана Кентржинського в Архіві ОУН у Києві.

⁸ *Kentrschynskyy Bohdan. Karl X Gustav inför kristen i öster 1654–1655 // Karolinska förbundes årsbok. – Stockholm, 1956. – S. 1–140* (на цю тему Богдан Кентржинський захистив габілітаційну дисертацію: “Карл X Густав і східньо-європейська криза”); *idem. Mazerpa. – Stockholm, 1962. – 538 s.*

Листування Богдана Кентржинського...

жаль, їхнього листування за 1941–1943 рр. в Архіві ОУН у Києві відшукати не вдалося. Про Богдана Кентржинського Володимир Кубійович згадував у своїй книзі “Українці в Генеральній Губернії” як про берлінського кореспондента газети “Краківські вісті”⁹ – органу УЦК.

З Володимиром Яневим у Богдана Кентржинського встановилися приятельські стосунки після того як Янів приїжджав до Стокгольма в липні 1951 р. на міжнародний конгрес соціологів. Володимир Янів разом з дружиною гостювали у родини Кентржинських. У листуванні з Володимиром Яневим обговорювалися питання підготовки матеріалів для “Енциклопедії українознавства”.

Крім листів, у цій статті ми подали до публікації невеликий фрагмент спогадів Богдана Кентржинського “Рішення падає: курс на північ”. На жаль, в архіві збереглися всього три перші сторінки цього дуже цікавого і змістовного автобіографічного тексту. Можливо, це був один з варіантів статті Кентржинського про свою діяльність як представника ОУН у Фінляндії в 1941–1944 рр. для ювілейного збірника, присвяченого 25-літтю ОУН. Але опублікований ним у цьому збірнику матеріал написано зовсім в іншому стилі – більш “сухо” і академічно¹⁰.

Тексти документів публікуються без змін у правописі. Фонд Богдана Кентржинського ще не описаний, тому в легендах до документів подаємо тільки назву фонду.

ДОКУМЕНТИ

І. Дмитро Дорошенко

№ 1

Лист Д. Дорошенка до Б. Кентржинського від 27 травня 1950 р.

27.V.1950

Високоповажаний пане Богдане!

Дуже мені хочеться озватися до Вас і подякувати за те, що ви згадали про мою статтю в *Historisk Tidskrift*¹ 1937 р. про *svensk-ukrainska förbindelser*^{*}, але я довгий час був хворий і лежав два тижні в шпиталі. Тепер мені вже легше, але лікарі заборонили мені всяку умову працю, навіть писання листів. Та й поки довідався я Вашу адресу, теж пройшов деякий час. Буду дуже радий, коли відгукнетеся й дасте про себе вістку. У на[с] зараз велика біда – нечувана повінь, і ¼ Вінніпега залила вода, але ще яюсь тримаємось. Щиро прихильний до Вас. Ваш Д. Дорошенко.

Моя адреса: D. Doroshenko 749 College Ave. Winnipeg, Man[itoba], Canada.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, автограф.

⁹ *Кубійович В.* Українці в Генеральній Губернії. 1939–1941. Історія Українського Центрального Комітету. – Чикаго, 1975. – С. 277, 278.

¹⁰ Див.: *Кентржинський Б.* На скандинавському секторі ОУН в другій світовій війні // Організація українських націоналістів. 1929–1954. – На чужині, 1955. – С. 301–329.

* Шведсько-українські відносини (*швед.*).

Юрій ЧЕРЧЕНКО

II. Борис Крупницький

№ 2

Лист Б. Кентржинського до Б. Крупницького від 13 квітня 1951 р.

Стокгольм, 13.4.51

Дорогий пане професоре!

В понеділок 23 ц[ього] м[ісяця] приїжджаю о год[ині] 13.12 на тиждень до Мюнхену й буду невимовно радий зустрітися з Вами. Сподіваюся, що застану Вас там. Будьте ласкаві залишити в НТШ² вістку, де й коли зможу вас бачити.

Дуже спішу, тому обмежуся до цих кількох слів. В межичасі пересилаю Вам свої щирі вітання. Ваш Богдан Кентржинський

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

№ 3

Лист Б. Кентржинського до Б. Крупницького від 27 квітня 1951 р.

Мюнхен, 27.4.1951

Високоповажаний пан
проф[есор] д[окто]р Борис Крупницький
Гіммельпфортен

Високоповажаний пане професоре.

Як Вам уже писав ректор [Іван] Мірчук, я збираюся зробити докторат на УВУ³. Сьогодні Вам висилає канцелярія примірник до рецензії, до нього я мушу одначе дати Вам деякі вияснення.

Моя поїздка з Стокгольму сюди сталася дуже несподівано, і тому я хотів використати нагоду та привезти з собою дисертацію й можливо також здати деякі ригорози*. Проте я не встиг дописати своєї праці до кінця, їй бракує прибл[изно] 20 сторінок з оглядом по-перше шведських розшуків у турецьких архівах, які мають інтерес для нашої історіографії, а по-друге, з оглядом надзвичайно для нас цікавої дискусії в Швеції з приводу гострого випадку [Євгена] Тарле проти шведської історіографії минулого року. Весь потрібний матеріал і виписки, що потрібні мені для цього закінчення я взяв з собою в надії, що зможу відірвати яких два дні в Мюнхені й вислати Вам працю цілістю. Тим часом, одначе, я вже п'ятий день тут, а можливості досі не знайшов. Постараюся зробити це в найближчих днях, а якщо це не вдасться, то прийдеться таки відложити до повороту до Швеції. В межичасі висилаю Вам незакінчену працю до ласкавої рецензії. Я буду в Мюнхені до 2-го травня, а потім виїжджаю до різних пунктів у Німеччині, 6-го травня буду в Кельні. Звідтіль їду до Швеції автом через Гамбург, і якщо б Ваше здоровля на це дозволило – бо я з прикрістю довідаюся, що Ви лежите в шпиталі – і це не завдало би Вам клопоту, то я міг би постаратися відвідати Вас по дорозі, в першу чергу щоб привітати Вас, кому я в великій мірі завдячую свій інтерес до шведсько-українського союзу, а по-друге, щоб почути ваші ласкаві замітки щодо дисертації. Здавати усний іспит вже зараз навряд чи зможу, хоч дуже це було би для мене вигідне, хіба що при розмові з

* Ригорози (з латини) – іспити, що складаються при отриманні вченого ступеня.

Листування Богдана Кентржинського...

Вами зорієнтувався б, що почуваюся до нього на силах. Перед від'їздом з Мюнхену пляную зате здати ригороз філософії й побічного предмету, щоб евентуально, після одобрення праці, не потрібно мені було вже їхати далекої дороги до Мюнхену (бо з Швеції це таки далеко), а я міг би приїхати до Вас, куди мені ближче, й здати той іспит.

Мені було би дуже приємно зустрітися з Вами, і якщо це для Вас можливо, то я просив би Вас кинути кілька слів для мене на адресу УВУ, але не пізніше 30.4., бо я останній раз буду в УВУ в середу 2-го травня, і до того часу відповідь наспіла би. Коли ж би не встигли, то я подаю нижче адресу в Кельні, де мене можна буде досягнути до 6.5. Прийміть, пане професоре, запевнення моєї глибокої до вас пошани. Ваш

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

№ 4

Лист Б. Кентржинського до Б. Крупицького від 2 червня 1951 р.

Стокгольм, 2.6.1951

Високоповажаний пане професоре.

Сердечно дякую за Вашого вичерпного й доброзичливого листа. Просячи про деталізацію, я мав на думці бібліографічні покажчики щодо курсової літератури, але оскільки іспит має відбутися головню в площині дисертації, то я очевидно сам знайду відповідні джерела. Нажаль не все тут можна дістати з української історіографії, але сподіваюся, що дам собі якусь раду. Вказаного Вами курсу бл[аженої] п[ам'яті] проф[есора] Дорошенка нема ні в одній з шведських бібліотек (що м[іж] і[ншим] дуже характеристичне – всі українські книжки шведських бібліотек – це зовсім припадкова збиранина!), отже муситиму обійтися без нього. Я, щоправда, читав його років з десять тому, але був ще тоді замолодий і напевно не все сприйняв так, як зробив би це сьогодні.

З новішої української історіографії я знаю приблизно все важніше з безпосередніх студій, інші ж праці – посередньо, з обговорень.

Співчуваю Вам дуже в зв'язку з необхідністю довшого перебування в шпиталі, я сам кілька років тому мусів відлежати своє, і знаю, що це значить. Бажаю Вам від щирого серця найкращих поступів у лікуванні!

Сьогодні вислав Вам шведсько-німецький словник, найосновніший і найповажніший, який є на тутешньому ринку, то ж сподіваюся, що відповідатиме Вашим побажанням і потребам. Можливо маєте ще які побажання щодо шведських книжок, прошу писати – я з радістю видобуду для Вас.

Прошу Вас поблажливо віднести до моєї книжки, я писав її маючи 22 роки, й сьогодні не одне написав би трохи інакше. Але тоді була велика потреба видати тут таку книжку, і вона викликала також цілу низку дуже прихильних і стимулюючих рецензій у Фінляндії.

Не знаю ще докладно, коли зможу приїхати знов до Німеччини. Пляную на липень, але завжди можуть виникнути якісь перешкоди. Не хотів би затягати остаточного оформлення свого докторату, бо й так уже через довголітню перерву в студіях страгив багато. Якщо вдасться мені завершити цю справу згідно з плянами цього літа, тоді задумую приступити до опрацювання своїх матеріалів про Карла XII-го в формі монографії. В нас ще нема такої основнішої праці, і думаю, що вона здалася б для наших істориків, які адже ж, окрім Вас, не мають доступу до швед-

Юрій ЧЕРЧЕНКО

ських джерел через незнання мови. Рад би почути Вашу думку в цьому напрямку та разом спитати, чи таку працю можна би представити на УВУ як доцентську. Чи могли б Ви мене поінформувати, які передумовини треба виконати, щоб бути допущеним на УВУ до такої презентації, і як це відбувається?

Буду рад в межичасі Вашим вісткам про реконвалесційні поступи* та пересилаю щирі вітання для Вас і Вашої дружини.

Прийміть, пане професоре, запевнення моєї глибокої до вас пошани. Щиро Ваш

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

№ 5

*Лист Б. Крупницького до Б. Кентржинського від 18 липня 1951 р.***

Himmelfort⁴, 18.7.51

Високоповажаний пане колего.

Сердечно дякую за надіслання прекрасного і такого великого шведсько-укр[аїнського] словника. Зможу з Вами розраховатися, коли приїдете до Німеччини, бо висилати гроші у Швецію не знаю чи можна.

Я вже по операції і перебуваю оце вже третій день вдома, в Himmelfort. Отже приїзжайте до мене (Ви хотіли приїхати в липні), і ми тут улаштуємо іспит. Дуже приємно буде мені з Вами ближче познайомитися. Маємо про що поговорити. Будете у мене гостем.

Моє здоров'я поволі поправляється. Можливо, що десь в серпні я зможу поїхати до Мюнхена, оскільки це буде потрібне. Моя жінка і я щиро вітаємо Вас. Ваш Б. Крупницький.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, автограф.

№ 6

Лист Б. Кентржинського до Б. Крупницького від 20 липня 1951 р.

Стокгольм, 20.7.1951

Високоповажаний пане професоре.

Велику радість справили Ви мені своєю вісткою. Не маючи відомостей від Вас вже доволі довго і знаючи про те, що Ви стояли перед операцією, я вже почав було турбуватися, чи не зайшли якісь комплікації*** та хотів саме писати до Вашої дружини. То ж щиро вітаю Вас з успішним переведенням операції і бажаю Вам від серця скорої реконвалесценції.

Дякую Вам красно за запитання. Ви й не уявляєте собі, від як давна я чекаю на якусь нагоду зустрітися з Вами. А вже найменше від двох років ношуся з думкою

* Тобто одужування.

** Листа надруковано на поштовій картці. З лівого боку вгорі написано адресу відправника: "Prof. Dr. B. Krupnitzky, Himmelforten, Niederelle 24a, Ochsenpoll 15. Kr. Stade – Engl. Zone, Germany". З правого боку внизу написано адресу отримувача: "Herr B. Kentrschynskyi, Humlegårdsg. 15/II. Stockholm, Schweden".

*** Тобто ускладнення.

Листування Богдана Кентржинського...

зацікавити якимось шведське історично-наукове товариство улаштуванням для Вас викладу, щоб таким чином розрухати трохи відносини між нашою й шведською історіографією. Адже ж обов'язково треба докласти всіх зусиль, щоб нарешті покласти край тій саламасі*, яка ще й досі майже неподільно панує в шведській історіографії про Мазепу і союз з Карлом XII. Досі не робив ще ніяких конкретних заходів щодо такого викладу, але тепер, коли ми вже маємо безпосередній контакт і коли видужаєте остаточно й наберетеся сил, можу спробувати зробити дещо восени. На таку подорож треба організувати 400–500 д[ойч] м[арок] (в Стокгольмі Ви очевидно жили б у мене), і коли не вдасться розрухати шведів, тоді я спробую склонити до цього УКК⁵ або ПАУК⁶. В такому випадку виклад організував би наш Акад[емічний] Клуб, з тим очевидно, що ми запросили б і шведських істориків. Я був би радий довідатися, чи Ви згодні дати свою апробату для цих моїх старань. Річ ясна, цілковитої певності нема, як скоро це вдасться перевести, думаю, що найраніше десь в грудні, або січні-лютому, може й пізніше. Але приготування варто почати якнайскоріше.

З моєю поїздкою на іспит доволі кепська справа, бо поки що не можу натягнути відповідно фінансів на дорогу. Отже в цьому місяці не приїду напевно, не знаю ще також, як піде в серпні. Ускладнюється справа й тим, що підчас мого побуту в Мюнхені мене на УВУ інформували, що головний ригороз треба здавати перед двома професорами, т[обто] зн[ачить] що я крім до Вас мусів би ще їхати або на південь Німеччини до проф[есора] [Наталії] Полонської[-Василенко], або до Парижа до [Олександра] Шульгина чи [Ілька] Борщака. Такого матеріального напруження я ніяк не можу витримати в ближчому часі, тим більше, що ще й за промоцію** треба заплатити 200 д[ойч] м[арок]. Я звернувся до проф[есора] Мірчука, щоб дозволили мені здавати іспит тільки перед одним професором, тобто перед Вами, до кого мені найлегше й найдешевше приїхати, еwentуально з тим, що проф[есор] Полонська надіслала б Вам свої запити письменно і Ви їх мене перепитали. Якщо ж обов'язкові два професори, тоді я запропонував дозволити замінити усний іспит на письмений, з тим, що Ви і проф[есор] Полонська, якщо б згодилися на це, надіслали свої питання до проф[есора] [Юрія] Шереха в Люнді, під якого наглядом я й міг би дати письменно свої відповіді і він вислав би їх вам і проф[есорові] [Наталії] Полонській[-Василенко] на оцінку. Сама ж промоція, це вже тільки формальність, і її я міг би відбутися колись при нагоді. Не хотілося б мені відтягнути знов на неокреслений час остаточного оформлення свого докторату, бо по-перше, хотів би використати найінтенсивніше ще той час, який житиму в Швеції, для розрухання статтями й викладами шведських істориків, по-друге, пляную в співпраці з проф[есором] слявістики на стокгольмському університеті організувати на осінній семестр якийсь курс українознавства, а для цього, очевидно, було б дуже вказано мати й формальний науковий стаж. Але відповіді ще від ректора не маю й не знаю, як поставляться до цих альтернатив.

В мене гостює тут від тижня доцент [Володимир] Янів з дружиною, який бере з рамени УВУ й НТШ участь у міжнародньому психологічному конгресі. Я організував для нього обширне інтерв'ю з шведською пресою, і участь нашого делегата проходить з добрим успіхом.

* Саламаха – старовинна українська народна страва, схожа на рідку кашу чи заїрку.

** Промоція – присудження вченого ступеня.

Юрій ЧЕРЧЕНКО

Янів розказував мені, що УВУ плянує на осінь скликання конгресу науковців з-поза залізної заслони та що дуже турбувалися тим чи стан Вашого здоровля дозволить взяти в ньому участь. Але Ваші добрі вістки тішать мене, бо дозволяють сподіватися, що Ви в тому конгресі будете учасником. Це на мій погляд надзвичайно важне, бо тематика шведсько-українського союзу має якраз тепер ще й великий актуальний інтерес з огляду на концепцію упорядкування відносин у Східній Європі Карла XII й Мазепи. Цікаво було б і мені побувати на тому конгресі, але не думаю, що зможу спромогтись на те.

Якщо зможу приїхати в серпні, то повідомлю Вас завчасу. А в межичасі ще раз щиро бажаю вам, пане професоре, повороту до сил і здоровля і буду радий Вашим вісткам.

Щірі вітання Вам і Вашій дружині. Ваш

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

№ 7

Лист Б. Крупницького до Б. Кентржинського від 18 січня 1952 р.

Гіммельпфортен, 18.I.52

До вельми[поважного] пана доктора Б. Кентржинського
Дорогий пане докторе!

Між нами мусило зайти якесь непорозуміння. Бо я не отримав від Вас ні листа ні листівки. Може Ви післали на адресу лікарні, і там десь лист загубився. Я давно чекав на Вашого листа і навіть дивувався, що Ви мені після іспиту нічого не написали.

А як тепер бачу, сталося те, що я здавна називаю “die Tücke des Objekts”^{*} або обставин. Дуже я був радий отримати від Вас тепер новорічні поздоровлення. Ми обидва – жінка і я – дякуємо і з свого боку бажаємо Вам в новому році всяких можливих благ, Вам і Вашій шановній дружині. Гратулюю^{**} Вас з докторатом: оскільки мені відомо промоція пройшла цілком гладко.

З моєю хворобою зтяжна справа. Я вже яких 8 тижнів удома і ведеться мені не дуже добре: здебільшого лежу в ліжку і пишу в ліжку; ба ще живий. Після курсу стрептоміцину в лікарні підвищена температура була щезла, а тепер знову появилася. І це недобре. Печінка стала дуже чутливою. Одним словом, живу зо дня в день. Можливо прийдеться ще раз переїхати до лікарні “по перевірку”.

Найгірше, що це дуже впливає на працездатність, навіть мінімальну. Тому я пишу уривками, коли почуваю себе ліпше. Ось написав значнішу статтю про Д. І. Дорошенка, мого незабутнього вчителя під заголовком “Д. І. Дорошенко (спомини учня)” і післав її проф[есору] Мірчуку для прочитання на святі, що має відбутися в пам’ять і на пошану Д. І. Дорошенка в Мюнхені. Пізніше, може видрукує її Борщак в своїй “Україні”. Також займався я питанням федералізму (тут ми всі йдемо драгоманівським слідом) на Сході Європи. Напр[иклад], одна з цих статей: “Російська політика супроти Січі і Дону в аспекті федералізму (порівняльні характеристики)”.

^{*} Підступність об’єкта (нім.).

^{**} Тобто вітаю.

Листування Богдана Кентржинського...

А тепер до статей, які можна було б примістити в шведській мові. Я не претендую на гонорар і був би задоволений, коли б вони появилися. Покищо я вибрав три статті і мушу їх поволі ще раз переписати. Одну я вже почав переписувати: 1. Mazeriana в закордонних архівах. 2. Проблема упадку Батурина (або скромніше: деякі міркування з приводу упадку Батурина). 3. Шведсько-українські союзні договори 1708–1709. Всі три статті ніде не надруковані, на останню тему тільки конспект.

Ще раз сердечно вітаємо ми обидва Вашу шановну дружину і Вас з приводу Нового Року і просимо нас не забувати. З правдивою пошаною Ваш Б. Крупницький

P. S. Я все забуваю запитати Вас, скільки я Вам винний за коштов* швед[сько]-нім[ецький] словник, щоби при нагоді з Вами розрахуватися.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, автограф.

№ 8

*Лист Б. Крупницького до Б. Кентржинського від 22 квітня 1952 р.***

Himmelfort, 22.4.52

Дорогий пане докторе.

Сердечно дякую за святочні поздоровлення і з свого боку бажаю Вам з приводу свят щастя, здоров'я і успіхів – Вам і Вашій шановній пані з дітками. До мого голосу приєднується і моя жінка, що теж сердечно Вас обох вітає. Дуже приємно було почути, що Ви мою другу працю дістали. Отож можу приступити до третьої. Проф[есор] [Олександр] Оглоблин просить мене дати йому відомости про графа Дальберга⁷, сучасника Мазепи чи Орлика, а я їх не маю. Cederhielm в своїх “bref till sin broder Germun”^{***} (K. K. D. Lund 1912, VI, ст. 159), характеризуючи Мазепу, говорить, що він обличчям подібний до блаженної пам'яті графа Дальберга (lijk salig Gr. Dahlberg). Чи не можете Ви розшукати біографії Дальберга і основні дати подати мені (або може залишився і якийсь портрет Дальберга). Дуже прошу Вас при нагоді подумати про це, а може хтось з стокгольмських українців може в цьому відношенні прислужитися. Я перешлю все це проф[есору] Оглоблину в З'єднані Штати. Моє здоров'я то гірше, то ліпше. Все ще маю жовтячку, але сиджу вдома і вперто не хочу до лікарні. Жалко, що Ви не можете приїхати. А може влітку буде якась нагода. Ще раз щиро Вас здоровлю. Ваш Б. Крупницький.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, автограф.

* Так у тексті.

** Листа написано на поштової картці. З лівого боку вгорі написано адресу відправника: “Prof. Dr. B. Krupnitzky, Himmelforten. Niederelle 24a, Ochsenpoll 15. Kr. Stade – Engl. Zone, Tyskland, Deutschland”. З правого боку внизу написано адресу отримувача: “Herr B. Kentrschynskyi, Humlegårdsg. 15/II. Stockholm, Schweden”.

*** Листи до свого брата Гермуна (*швед.*).

Юрій ЧЕРЧЕНКО

III. Володимир Кубійович

№ 9

Лист Б. Кентржинського до В. Кубійовича від 17 квітня 1950 р.

Стокгольм, дня 17-го квітня 1950.

Богдан Кентржинський

Високоповажаний пан проф[есор]
д[окто]р Володимир Кубійович
Мюнхен

Високоповажаний пане професоре.

Пройшла справді копа літ, відколи я мав з Вами безпосередній зв'язок, який оцим хотів би знову відновити. Прогалина в листуванні не значить одначе, що я не слідкував за Вашою працею, яка завжди так чітко і такими великими здобутками відзначається в нашому національному житті. Не відзивався так довго просто тому, що знаю, що Вас не слід обтяжувати особистими справами, на які в Вас навряд чи остається часу, а ділових справ такого формату, що оправдував би тривоження ними саме Вас, досі не було. То ж користаю сьогодні з нагоди ділової, щоб відновити контакт та згадати давнє минуле. Був би радий почути, як пережили 1944–1945 роки та як Вам тепер живеться. Останньо ми переписувались, здається, восени 1943-го року. Після того загули також мої переписки з д[окто]ром [Паулем] Коссманом⁸, так що я так і не знаю, яка доля зустрінула остаточно мій переклад на німецьку Вашої Географії. Про кілька карт атласу, які вони тоді встигли видати, я пригадую, що Ви писали мені, що було на них багато помилок, але докладно я цих видань більше не бачив. До мене дійшли два зшитки Географії (Положення і Національності). Маю також ще деякі копії перекладеного манускрипту. Якщо Ви знаєте дещо більше про долю цієї праці, то будьте добрі поділитись інформаціями. Цікаво, де опинилися ті німці, що мали до діла з цим перекладом, особливо Коссман. Це була порядна і симпатична людина.

А тепер приступаю до діла. Вашій ласкавій увазі може випадково в якійсь з наших газет поручилося моє Українське Бюро в Стокгольмі, яким я перед роком відновив своє давнє гельсінське. Теперішні завдання і праця більш-менш ідентичні з тодішніми, з тим тільки, що я постановив ще більше уваги звернути на культурно-наукову пропаганду. Одним з чергових етапів цієї праці являється тепер розміщення найновіших українських і українознавчих видань, які мають поважніше значення, по найголовніших бібліотеках Скандинавії. В зв'язку з цим я просив би за вашим посередництвом (якщо будете такі ласкаві) НТШ і УВУ вислати по 5 примірників доцьогочасних випусків ЕУ⁹ та по пару примірників всіх їхніх найновіших видань, які варто було б удоступнити скандинавським науковцям. Я сподіваюся, що ми поширимо більше, одначе на початок вистарчить цих кількостей. В Люнді вже почав таку акцію з успіхом проф[есор] Шерех, отже є надія сподіватись, що і нам повинно б дещо вдатися. Писав мені проф[есор] Шерех, що радив Вам вислати ЕУ просто до т[ак] зв[аного] Російського Інституту в Стокгольмі. Завтра я буду бачитись з професором тутешньої кафедри славістики (він до речі естонець) і приготую його на цю посилку. Якщо появились ще які інші видання, крім видань НТШ і УВУ, що заслуговували б на розміщення тут, то буду вдячний за вказівки й поради. Тут треба

Листування Богдана Кентржинського...

заповнювати великі прогалини, але при тому й можна витиснути за видання якийсь гріш. Якщо тяжко буде прислати всі видання, то прошу про докладні списки. “Ганд-бук оф Юкрейн”¹⁰ повинен би також розійтися в кількох примірниках. Ціни найкраще подавати в долярах, щоб легше було тут їх перерахувати. Адресу для посилок і листування подаю нижче. Буду радий Вашим вісткам*.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

№ 10

*Лист В. Кубійовича до Б. Кентржинського від 29 січня 1951 р.***

Мюнхен 29 січня 1951.

До високоповажаного пана
ред[актора] Богдана Кентржинського
в Стокгольмі.

Дорогий пане колего!

Сердечно Вам дякую за Вашого листа та за всі Ваші заходи, зв’язані з наданням дійсного членства Свен Гедінові¹¹.

З нашої сторони хочу Вас зразу поінформувати, що звертаємося окремим листом безпосередньо до Свен Гедіна від імени Президії НТШ з проханням дати згоду на обрання в дійсні члени. Відпис нашого листа до нього подаю в долученні. У нас, як знаєте вже, для проведення всіх формальностей, зв’язаних із обранням у дійсні члени, вимагане голосування членства даної Секції – у нашому випадку Математично-Природничо-Лікарської. Це голосування відбувається зараз в еміграційних умовах кореспонденційною дорогою на розісланий реферат про наукову діяльність кандидата. Такий реферат зладжу про Свен Гедіна я і сподіюся, що до якогось півтора місяця можна буде після вплинулих відповідей (вони напевно будуть тільки звичайною формальністю) затвердити його обрання.

Про хід справи вже на нашому внутрішньому терені НТШ постараюся Вас постійно інформувати.

Про справу з обранням Свен Гедіна в дійсні члени інформую рівночасно й проф[есора] Шереха.

Пишіть, дорогий пане колего, що коло Вас зараз нового. Буду цікавий на всяку від Вас вістку. Прошу прийняти вислови моєї правдивої для Вас пошани

В. Кубійович (проф[есор] д[окто]р Володимир Кубійович)

П. С. Тому що не маємо адреси Свен Гедіна, то листа до нього дозволяю собі переслати до Вас із проханням переслати його адресатові. Так само прошу Вас подати на[м] по-змові якнайшвидше його адресу, щоб ми могли йому переслати деякі наші видання. В. К.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, машинопис.

* Останнє речення не вмістилося повністю, і його неможливо прочитати.

** Листа надруковано на бланку НТШ: “Наукове Товариство ім. Шевченка. Ševčenko Scientific Society. München 62, Schließfach 8”.

Юрій ЧЕРЧЕНКО

№ 11

*Лист В. Кубійовича до Б. Кентржинського, перед 20 жовтня 1951 р.**

Пане колего!

Щирий привіт з Парижа, подяка за Вашу дописку до листівки панів Яневих і прохання:

- а) життєпис Свена Гедіна;
- б) кілька слів про Вас;
- в) чи Ви евент[уально] могли би написати до України¹², яку редагує проф[есор] Боршак, дещо про Публікаціонштелле?

Щирий привіт.

Ваш В. Кубійович

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, автограф.

№ 12

Лист Б. Кентржинського до В. Кубійовича від 20 жовтня 1951 р.

Стокгольм, 20.10.51.

Дорогий пане професоре.

Прикро мені, що так довго мусіли чекати відповіді на вашу листівку – за яку Вам щире спасибі! – але прийшла вона саме тоді, коли я обертався по Німеччинах і всяких інших Мюнхенах. Вернувся до Швеції в кінці вересня, але просидів два тижні в Гьотеборгу, заки приїхав до Стокгольму.

Спішу вислати Вам в першу чергу біографію Гедіна. Зробив я Вам просто переклад з найсвіжшої шведської енциклопедії. На кінці подав олівцем назву німецької книжки про Гедіна, яку написала його сестра. Її Ви напевно зможете дістати в Парижі. Крім того стоїть немало про нього в німецьких та інших енциклопедіях. Якщо потрібні Вам ще які додаткові інформації, то я можу зробити деякі витяги з шведських газет з нагоди його 85-ліття в 1950 р. Будь ласка напишіть, чи це Вам потрібно. Зрештою можу отримати найсвіжіші дані просто від нього. Але наскільки знаю, він зараз і в останні роки не робить нічого іншого, як викінчує обрібку матеріалів останньої великої експедиції, про яку є згадка в переложеній мною енциклопедичній статті.

З Вашого прохання про життєпис внескую, що він дав уже згоду на іменування його почесним членом НТШ. Чи це так? Якщо так, то був би дуже вдячний за Ваше potwierдження, бо очевидно хотів би в звязку з цим зробити з ним інтервю. Просив би Вас також про такі інформації в звязку з цим вибором, які я міг би подати при тому інтервю, покликуючись на Вас.

Як бачите, журналістичний живчик мене не кидає, хоч я одокторився нарешті на УВУ підчас останнього побуту в Мюнхені. Інших спеціальних новин довкола себе наразі не маю, хіба тільки те, що за кілька тижнів знов вибираюся поза полярний

* Листа написано на поштовій листівці з фотографією фонтанів в Porte de St-Cloud в Парижі. З лівого боку вгорі адреса відправника: "Exp. W. Kubijowytch. 27 rue des Bauves, Sarcelles (S. et O.) France". З правого боку внизу адреса отримувача: "Monsieur B. Kentschynskyj. Stockholm – Sverige. Ukrainian Bureau, Hümlegårdsgat 15/II".

Листування Богдана Кентржинського...

круг і до Нарвіку¹³, і вже тепер заздалегідь кланцаю зубами від того, як там намерз-
нуся.

Про Публікаціонштелле¹⁴ міг би написати, але справа не така проста. Я, що-
правда, заінтродукував українстичні праці там, зробив переклад Вашої географії та
опрацьовував транскрипцію номенклятури двох чи трьох мап атлясу. Але вже в
січні 1942 р. я виїхав до Фінляндії, і нічого з того, що вийшло потім друком я не
бачив. Не знаю навіть скільки того всього вийшло друком. Для уточнення цього
всього треба би звязатися з інж[енером] [Михайлом] Селешком, який здається там
працював після мене. Пригадую собі, що Ви колись писали мені ще до Гельсінок,
що бачили одну чи дві з виданих Ваших карт та що там маса помилок і неточностей.
Єдине, що попало мені до рук, були два випуски Вашої географії для службового
вжитку: одна про національності, а друга, здається, про територію.

При нагоді хочу Вас спитати, який є регулямін вступлення до НТШ. Мене це
цікавить тепер особисто. По-друге, хочу Вам пригадати, що я все ще не отримав
списку чужинецьких членів НТШ, який Ви мені колись обіцяли. По-третє, в вересні
минуло 30 років від смерти Альфреда Єнсена¹⁵, який був членом НТШ, я збираюся
про нього написати. В звязку з цим цікавий знати, чи [є] що про нього в архівах НТШ
і чи писали щось про нього в виданнях НТШ після його смерти. Про це повинен би
знати проф[есор] Кузеля, бо він колись з ним співпрацював. По-четверте, я знайшов
рахунок книгарні НТШ у Львові з 1909 р. виставлений співакові [Модестові] Мен-
цінському в Стокгольмі. Писаний він рукою і виглядає дуже чепурно. Якщо НТШ
хоче його мати до архіву, то я радо вишлю. По-п'яте, щирі вітання Вам і проф[есорові]
Кузелі.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

№ 13

*Лист В. Кубійовича до Б. Кентржинського від 5 січня 1952 р.**

Сарсель, 5.І.1952

Високоповажаний пан
д-р Богдан Кентшинський
Штокгольм

Дорогий пане докторе.

Дякую за Вашого приємного листа з 20.X.1951 та за життєпис Свен Гедіна. І я
в межичасі товчуся між Парижем і Мюнхеном і це причина моєї пізньої відповіді і
подяки.

В першу чергу з Різдвом Христа і Новим Роком, бажаю Вам і Вашій пані всьо-
го добра та щастя, а передусім багато сил, щоб перевести в діло всі добрі задуми в
ім'я визволення нашої Батьківщини.

Ваш життєпис про Свен Гедіна вповні вистачає. Він прислав нам свою знимку
зі ширим привітом. Гадаю, що це можна вважати за його згоду і тепер цю справу
пушу в рух. У відповідному часі повідомлю Вас, як справа представляється і попро-
шу, щоби Ви відвідали великого географа. Дякую за інформацію про публікаціон-

* Листа надруковано на бланку: "Наукове Товариство ім. Шевченка. Société Scienti-
fique Ševčenko, 27, rue des Bauves, Sarcelles (S. et O.) France".

Юрій ЧЕРЧЕНКО

сштелле. Останні новості міг би подати д[окто]р Е. Ю. Пеленський¹⁶, який працював там в останніх місяцях існування III Райху.

Відповідаю на ваші запити. Ви можете стати звичайним членом НТШ. Для тієї цілі прошу внести письмо до Відділу НТШ на мої руки і прохати прийняти як звичайного члена. Додайте Ваш короткий життєпис. Список чужинецьких членів не можу Вам нині переслати, бо не маю директора канцелярії і ледве живу з перевтоми. За деякий час це зміниться і тому прохаю Вас написати це мені за два місяці. В справі Альфреда Єнсена не можу нічого сказати, ми ніяких архівів не маємо, все залишилося у Львові. Рахунок виставлений Менцінському книгарнею НТШ пришліть – будемо вдячні. Напишіть, як то було в Нарвіку. Я особисто радше поїхав би дещо на південь, бо вже відучився від лещат і снігу.

Мабуть буде Вам цікаво знати і довідатися, що праця над першою частиною ЕУ добігає кінця. Вийшли 7 і 8 зошити, в яких між іншими представлена найновіша історія України, друкується 14-тий (Народне господарство), так що залишається перед нами лише 15-тий зошит. Йде підготовка до видання англійського і праця над другою гасловою частиною ЕУ, що матиме 4 томи. Крім цього починаю друкувати мою велику етнографічну карту Галичини. Це все серед великих фінансових труднощій, в яких знаходиться НТШ. Тож зрозуміле, що я не є точним відписувачем листів. Дещо мороки мав я з пропозицією обняти Виконний Орган¹⁷. Хотя й виставили мою кандидатуру всі партії, згуртовані в УНРаді, я не міг прийняти цієї пропозиції, бо крім інших мотивів не міг кинути розпочатої наукової роботи, зокрема ЕУ.

Що біля Вас? Буде приємно, як напишете кілька слів. Щирий привіт!

Ваш В. Кубійович

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, машинопис.

№ 14

*Лист Б. Кентржинського до правління НТШ
на руки В. Кубійовича від 9 січня 1952 р.*

Богдан Кентржинський
Гумлегордсгатан 15/II
Стокгольм, Швеція

До Хвального Виділу Наукового Товариства ім. Шевченка
27, рю де Бов, Сарсель (С. е. О.)
Франція

На руки Генерального Секретаря проф[есора] д[окто]ра
Володимира Кубійовича

Цим прошу прийняти мене в звичайні члени НТШ. Залучаю життєпис та список головніших праць і викладів.

Стокгольм, 9-го січня 1952-го року.

Богдан Кентржинський

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

Листування Богдана Кентржинського...

№ 15

*Додаток до листа Б. Кентржинського
до правління НТШ від 9 січня 1952 р.
“Життєпис”*

ЖИТТЄПИС

Я народився 9 (22) лютого 1919 р. в Рівному на Волині, де й прожив без перерви до 1936 р[оку]. Середньошкільну освіту отримав в Українській Коєдукаційній Гім-назії Федора Пекарського в Рівному, при якій зложив матуру в 1936 р.

Цього ж року я вписався на гуманістичний факультет Варшавського Університету та студіював на ньому до 1939 р. (дев'ять триместрів) германістику й історію. Впродовж цього часу я зложив іспити з загальної й німецької історії, з філософії (з логікою й психологією), з історичної німецької граматики, та працював над магістерською працею про [Франца] Грілльпарцера¹⁸.

Від 1937 р. рівнобіжно з студіями на університеті, я студіював також на Високій Журналістичній Школі в Варшаві, на якій відбув шість триместрів та зложив всі приписані іспити.

В 1938 р. я був на шеститижневому германістичному курсі при університеті в Франкфурті над Майном.

Вибух війни перервав мої студії в Варшаві. В зимовому семестрі 1939 р. я був приватним асистентом професора слявістики в Осльо, а в 1940 р. записався на гуманістичний факультет берлінського університету, де продовжував свої германістичні студії з спеціалізацією в площині ісландської саги й Едди¹⁹, та працював над докторською працею про віддзеркалення мотивів ісландської саги в Несторовій хроніці. Проте й ці студії й ця праця були перервані воєнними подіями, і я на початку 1942 р. виїхав до Фінляндії на наукові відчити перед Географічним і Історичним Товариствами Фінляндії. В 1943 р. я тримав цикл викладів на українознавчі теми при університеті в Гельсінках.

В 1944 р. я переселився з Фінляндії до Швеції, де й перебуваю до сьогодні. В 1950 р. я зложив на стокгольмському університеті іспит слявістики на ступінь кандидата філософії.

Я жонатий від 1941 р. і маю троє дітей.

Мюнхен, 23 квітня 1951-го р. Богдан Кентржинський

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

№ 16

*Лист В. Кубійовича до Б. Кентржинського від 28 лютого 1952 р.**

Сарсель, 28/II 1952.

Дорогий колего!

Дякую за листа з 9/I і вибачте за спізнену відповідь: багато роботи турб[от]. Кінчаємо 15 з[ошит] ЕУ, стараємося зібрати якийсь гріш на другу частину. Будемо

* Листа написано синім чорнилом на бланку: “Наукове Товариство ім. Шевченка. Socièté Scientifique Ševčenko, 27, rue des Bauves, Sarcelles (S. et O.) France”.

Юрій ЧЕРЧЕНКО

прохати Вас о поміч в приєднанні нових членів прихильників тощо. Про це ще напишимо окремо.

Шлю 2-гий кон[верт]* в справі евр[опейського] від[ділення] НТШ. Якщо не можете бути особисто бувайте серед нас при помочі заступника... Найкраще прислати заяву без подання особи заступника, щоби не склалося так, що хтось з нас дістане забагато повноважень, а може заступати лише дві особи.

Тішуся Вашими успіхами (Ваші реферати). Жду на обіцяний лист в різних справах. Щирий привіт Ваш В. Кубійович

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кетржинського. Оригінал, автограф.

№ 17

Лист Б. Кетржинського до В. Кубійовича від 8 березня 1952 р.

Стокгольм, 8.3.1952.

Дорогий пане професоре.

Дякую за листа, залучники, запрошення на з'їзд 23.3.

Є деякі шанси на те, що я зможу приїхати на Збори, бо й так збирався до Парижа. Прелімінарно** прошу отже за Вашим ласкавим посередництвом зголосити мій приїзд. Прибув би я 22, або 23-го, докладно про прибуття, або про можливість прибуття ще своєчасно повідомлю.

В зв'язку з приїздом на Збори я затримався б у Парижі зо два тижні, бо це я вперше там буватиму. Хочу Вас спитати, чи я мав би можливість на той час отримати приміщення й евентуально харч у будинку НТШ, і якщо так, то на яких це відбувається умовах. Я чув, що Париж дуже дорогий, і що треба докладно все вирахувати наперед, хоч всеодно завжди коштуватиме більше.

І ще одне. Жиючи тут на своєму північному відлюдді, я не часто матиму нагоду побувати в осередку НТШ, а брати участь особисто в наукових зібраннях то вже мабуть майже ніколи. Через те, якщо це тільки можливо, хотілося б мені використати теперішню нагоду для доповіді в рамках НТШ. Тема: Українська справа в аспекті шведської каролінської історіографії. І знов прохання Вашого посередництва, бо не знаю, до кого в Сарселі в цій справі звертатись. Буду вдячний за Вашу відповідь у цій справі впродовж слідуєчого тижня, щоби я знав, чи маю з собою брати матеріяли.

Тішуся перспективою скорої зустрічі. Щирі вітання. Відданий Вам

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кетржинського. Копія, машинопис.

* Це скорочення написане нерозбірливо, тому подаємо імовірний варіант.

** Тобто попередньо (з пол.).

Листування Богдана Кентржинського...

IV. Наукове товариство ім. Шевченка

№ 18

Лист Б. Кентржинського до Президії НТШ від 8 березня 1952 р.

Богдан Кентржинський

Стокгольм, 8-го березня 1952.
Гумлегордсгатан 15/II

До Хвальної Президії Наукового
Товариства ім. Шевченка
Сарсель, Франція

Прошу прийняти вислови моєї щирої подяки за Ваш цінний лист з 29 м[инулого] м[ісяця] з повідомленням про прийняття мене в звичайні члени НТШ. Ваші приязні вітання й побажання з цієї нагоди сприймаю як зобов'язання й напружні в моїй дальшій праці.

Одночасно з вдячністю підтверджую отримання статуту й історії НТШ. Тепер би мене цікавило отримати ближчі дані про провід і працю Історично-Філологічної Секції як також про спосіб пересилання до неї еwentуальних рефератів чи звідомлень з обсягу історії.

В залученні пересилаю звідомлення УПК²⁰ про мій виклад про політичне тло союзу Карла XII з Мазепою в Стокгольмі 4.І. ц[ього] р[оку].

З правдивою пошаною й щирими вітаннями

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

V. Володимир Янів

№ 19

*Лист В. Янева до Б. Кентржинського від 23 вересня 1951 р.**

Вельмишановний і дорогий докторе.

Ми тиждень тому вернулися з “турне” Сарсель–Мадрид. Мушу сказати, що було не менше цікаве, як поїздка на північ. В хаті застали гори пошти, м[іж] і[ншим] Ваш лист, за який сердечно дякую. В понеділок 17.IX був на УВУ і дізнався, що Ви саме були в М[юнхені]. Дуже жал[к]ую, що на два дні спізнився і не міг з Вами стрінутися. Дуже тішуся, що Ви остаточно покінчили зі своїми справами. Сердечно Вам з дружиною гратулюємо за осягнення докторського ступеня і сподіємося, що він Вам не тільки в життю придасться, але й нераз манитиме сісти ще раз за шпаргали про Мазепу чи Орлика (чи щось таке подібне). Враження з Сарселею доволі позитивне, нажаль не маю змоги писати більше, бо не хотів би цієї карточки спізнювати. Думаю, що до Сарсель на стало виберуся в половині листопада. Ви певно читали репортаж зі Швеції, вміщений у двох номерах “Самост[ійника]”²¹. Там Ваше прізвище

* Листа написано на поштової картці. Зліва вгорі адреса відправника: “W. Yaniv. München, Germany, Leopoldstr. 101.I. Мюнхен 23.IX.51”. З правого боку внизу адреса отримувача: “Herr. Red. Dr. B. Kentschynskyj, Stockholm – Sverige. Ukrainian Bureau, Humlegårdsgat 15/II.”.

проскочило*. Репортаж, як і звіт з конгресу** немилосердно скорочені. Зате повністю пішов звіт з конгресу у “Америці”²² з 23, 24 і 27 серпня б[іжучого] р[оку]. Там згадка теж про Вашу роллю. “Християнський Голос”²³ приніс нотатку (на підставі моїх інформацій) в ч[ислі] з 9.IX (теж з Вашим прізвищем). “Укр[аїнське] Слово”²⁴ передрукувало інформацію з УПК. Щось вмістила “Свобода”²⁵ (так мені пишуть з Америки), але я її ще не читав. За переслані примірники УПК щире спасибі.

Думаю, що моя картка з дороги з Есп[анії] зайшла в порядку (пошта в Есп[анії] улаштована жахливо). Не гадаю, щоб Вам треба було вертатися в УПК до мого побуту в Швеції. Зате буду Вам вдячний як щось вмістите про збірку. Тільки будьте такі добрі – і на випадок поміщення інформації чи замітки – перешліть це число мені (як можна в 2-3 примірн[иках]). До половини лист[опада] напевно можете присилати на дотеперішню адресу.

Буду радий, як дістану якусь вістку від Вас. А що думаєте робити з матеріалами [Володимира] Панченка²⁶? Не маринуйте.

Поклін пані від нас обоїх. Вітайте Марію, Тараса і Бебі²⁷. Вітайте знайомих, зокрема Богдана і Юрія²⁸. Здоровимо Вас обоє сердечно. Ваш В. Янів.

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, автограф.

№ 20

*Лист В. Янева до Б. Кентржинського від 28 листопада 1951 р.****

Вельмишановний і дорогий докторе.

Маю намір написати до преси про Швецію під певним аспектом: вся увага шведів звернена на людину. До цього треба б мені деяких матеріалів і був би д[уже] вдячний, як би Ви мені дещо написали або просили когось з Ваших співробітників, щоб мені коротко подали (цілком сухо, тільки факти) деякі дані з ділянок суспільного забезпечення (шир[ота] ренти для старих осіб, від кількох років – мабуть 60 – мабуть незалежно від того, чи був обезпечений чи ні і т[ак] д[алі], допомога матері-дитині, безробіття і т[ак] д[алі]). Також платні для некваліф[ікованих].

Моє прохання тільки під одним услів'ям: як воно Вам не забере надто багато часу чи енергії.

Ми з Німеччини вже ось-ось вибираємось. Я за тиждень, жінка за 3–4 тижні. Йдемо до Сарсель. Німеччина сильно пустіє.

Як там у Вас на внутрішньому фронті? Чи наладнуються якість відносини, чи далі по старому. Поклін Вашій пані. Вітайте Ваших співробітників. Серечно здоровлю В. Янів

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, автограф.

* Йдеться про те, що “Український самостійник” на той час був органом Закордонних Частин ОУН під проводом Степана Бандери, а Богдан Кентржинський був одним з чільних діячів ОУН під проводом Андрія Мельника.

** Володимир Янів брав участь у роботі міжнародного конгресу соціологів у Стокгольмі.

*** Листа написано на поштовій картці. З лівого боку вгорі адреса відправника: “W. Yaniw, München, Leopoldstr. 101”. Під адресою написано: “Від 4.12.1951 Ю[рій] Б[орис]”. Очевидно, це дата отримання листівки в Українському Бюро в Стокгольмі. З правого боку внизу адреса отримувача: “Herr Red. Dr. B. Kentzynskyj, Stockholm, Hümlegardsgat 15/II, Ukrainian Bureau, Schweden”.

Листування Богдана Кентржинського...

№ 21

*Лист В. Янева до Б. Кентржинського від 4 березня 1952 р.**

Вельмишановний пане докторе.

Дозволяємо собі пригадати Вам, що ми ще не отримали Ваших цінних статей для американського видання ЕУ. Як повідомляє нас проф[есор] Шерех, Ви були ласкаві обіцяти виготовити їх ще в місяці лютому. Просимо повідомити нас листівкою, яка їх доля. Якщо статті ще не готові, то дуже просимо приспішити свої праці, і в якнайкоротшому часі нам переслати, щоб ми могли вив'язатися з зобов'язань перед нашим видавництвом.

В надії на скору й позитивну відповідь остаємося з правдивою пошаною
Янів (секретаріят)

П. С. Будь ласка, всі чужі імена і назви подавати мовою оригіналу. Я[нів]

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, машинопис.

№ 22

*Лист В. Янева до Б. Кентржинського від 12 липня 1952 р.***

Сарсель, 12 липня 1952.

Високоповажаний пан
д[окто]р Богдан Кентржинський, Стокгольм

Дорогий докторе, хочу Вас знову трохи активізувати по лінії науковій. Є такі можливості. Цілком реальна для Вас. Европ[ейський] Відділ оживив працю Істор[ично]-Філосо[фської] Секції, яка є до нас прикріплена. Праця ведеться шляхом Кореспонденційних Засідань (цикльостильних^{***}). Одно вже відбулося, друге йде на цикльостиль, третє підготовляється. До участі в засіданнях є допущені не тільки д[ійсні], але й зв[ичайні] члени. Отже пришліть щось зі своїх речей. Може це бути автореферат більшої праці, а може бути теж якась доповідь, студія тощо. Довжина: ок[оло] 20–30 тис[яч] друкарських значків. Резюме тієї доповіді піде згодом в чужомовних проседінгсах^{4*}, яких один том має ще цього року вийти.

Друга можливість: В вересні ц[ього] р[оку] відбувають студенти (ЦЕСУС²⁹ і Обнова³⁰) свої Літні курси. В зв'язку з тим приїде до нас і досить багато науковців (як прелегенти^{5*}). Хочемо цю okazji використати, щоб відбути наукову конференцію НТШ. Передбачаємо, що буде понад десять доповідей, переважно іст[орично-]

* Листа надруковано на поштовій картці. З лівого боку вгорі над текстом відбиток штемпеля: "Ševčenko Société Scientifique". З правого боку внизу над підписом відбиток штемпеля: "Редакція Енциклопедії Українознавства". На звороті з лівого боку вгорі відбиток штемпеля з адресою відправника: "Ševčenko Société Scientifique 27, rue des Bauves Sarcelles (S. et O.) France". З правого боку внизу надруковано адресу отримувача: "Dr. V. Kentrschynskij, Hùmlegardsgatan 15/II. Stockholm, Suede".

** Листа надруковано на бланку: "Наукове Товариство ім. Шевченка. Société Scientifique Ševčenko, 27, rue des Bauves, Sarcelles (S. et O.), France. Европейський Відділ. 561/ЕВ/52".

*** Цикльостиль – апарат для копіювання друкованих текстів.

4* Тобто в наукових працях, наукових записках (від англ. – proceedings).

5* Тобто лектори.

Юрій ЧЕРЧЕНКО

філос[офської] Секції. Якщо б Ви мали змогу в цьому часі відновити знакомство з Францією, могли б Ви читати доповідь. В зв'язку зі сподіваною більшою кількістю зголошень час доповідей обмежений до пів-години. Тему доповіді і участь треба зголосити відворотно. Доповідь повинна бути написана, а побажано навіть, щоб вона була перебита на машині, щоб автори могли доповіді після прочитання залишити до диспозиції Дирекції Секції, бо хочемо їх використати для Кореспонденційних Засідань. До 15 серпня повинно прийти коротке резюме доповіді (4000 літер) бо учасникам хочемо дати цикльостильний бюлетень з змістами праць, щоб улегшити дискусію. Ці резюме будуть згодом поміщені в чужемовних проседінгах, які хочемо видати ще цього року. Крім української версії Вашого резюме можете прислати ще чужемовну версію, а саме в тій мові, в якій хочете мати вміщене резюме в проседінгах. Допущені мови: франц[узська], англ[ійська], нім[ецька].

Був би дуже радий, якщо мали б змогу взяти участь у цій імпрезі. Якщо ж час чи гроші не дадуть Вам змоги приїхати до нас, тоді сподіюся бодай, що напевно даєте нам якийсь матеріал до наших Кореспонденційних Засідань. Матеріал можете прислати кожночасно, бо ми тепер справу засідань форсуємо. Для Вас це може остільки мати певен інтерес, що чужемовні проседінги – це своєрідна виказка.

Кінчаю, бо хочу ще інших приятелів позапрошувати на Засідання чи пак на конференцію, бо плян постав недавно і часу мало, отже хочу якнайскорше понаписувати, щоб люди мали час приготувитися.

Володимир Янів

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, машинопис.

№ 23

*Лист В. Янева до Б. Кентржинського від 10 грудня 1954 р.**

Сарсель, 10 грудня 1954.

Високоповажаний пан
д[окто]р Богдан Кентржинський
в Стокгольмі

Високоповажаний пане докторе.

Ви нас цілковито ігноруете, не пишете, не посилаєте матеріалів до ЕУ. Прикро нам, але ми знову змушені звернутися до Вас і тим разом, сподіваємося, відізнаєтеся.

Будь ласка, подайте нам дату народження й евент[уально] смерті, чи яка тепер доля Вашого батька Антона Кентржинського, відомого кооператора і суспільного діяча з Волині (Рівне), а також ближчі інформації про діяльність батька. Хочемо помстити в ЕУ2, але наші відомості заскупі. Чекаємо відповіді.

З правдивою пошаною й щирим привітом В. Янів (секретаріат).

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, машинопис.

* Листа надруковано на бланку: “Наукове Товариство ім. Шевченка. Société Scientifique Ševčenko, 27, rue des Bauves, Sarcelles (S. et O.), France. Чекове конто: c/c Paris 351671. Телефон: ч. 582, Sarcelles”. Внизу над підписом відбиток штемпеля: “Редакція Енциклопедії Українознавства”.

Лист В. Янева до Б. Кентржинського від 23 жовтня 1955 р.

Сарсель, 23 жовтня 1955. ТД/163

Високоповажаний пан
д[окто]р Богдан Кентржинський, Стокгольм
Дорогий докторе.

Ви напевно з преси знаєте, що я тепер працюю над організацією Акції відзначення Трагічних Дат. Цілий змісл тої Акції, щоб притягти до неї всіх українців, отже насамперед вірних двох наших віровизнань, потім українців різних політичних мас-тей. І одна й друга ціль майже досягнута (пишу “майже”, бо ідуть ще кінцеві заходи для фіналізації збирання підписів тощо, отже ще можуть вийти якісь дрібні труднощі, але в принципі всі погодилися дати свої підписи, а православні із католиками практично співпрацюють у Комітетах, побудованих на паритетности). Комітети будували ми тільки в країнах більшого нагромадження українців. У Швеції не оплачувалося творити осібною Комітету для тих кількох десятків людей, для яких навіть спільного Богослужіння не можна відправити. А спільно помолитися зможуть вони в дні 1. XI хоч би на підставі численних закликів у пресі (яка містить їх без різниці “фарби”).

Проте, думаю, що Швецію треба включити в одно: на днях вийде звернення до української еміграції. Його підписали представники всіх установ (а також політичних партій і середовищ) Німеччини, Франції, Бельгії, Іспанії, Італії і т. д. Я думаю, що до складення підписів треба б включити й Швецію. І то підписати повинні всі, хто якесь середовище репрезентує. Я не знаю в яких Ви тепер стосунках із Федорчуком³¹, і тому до него напишу окремо, але не пошкодило б, якщо б Ви ев[ентуально] з ним поговорили, хто й за що підпише, щоб і в Швеції вийшла солідарна маніфестація! Але якщо Вам незручно говорити з Ф[едорчуком], тоді підписуйте самі і стягніть підписи від тих, які щось репрезентують, зазначаючи завжди хто в чийм імені підписує. Тому що Акція збирання підписів вже наприкінці, прошу дуже, щоб Ви Вашу згоду дали по змозі якнайскорше (що не хочу Вас підмовити “на слизке”, бачите хіба із преси до У[країнського] Слова включно. Для орієнтації: вже маю підписи д[окто]ра [Василя] Федорончука³² й інж[енера] [Андрія] Кішки³³!).

При нагоді: може б Вам взагалі вдалося щось зробити в зв’язку з Акцією. Тобто: вмістити якісь матеріали до преси про те, що тепер українці організують таку Акцію й що масово підписали заяву-звернення. В зв’язку з інформацією про Акцію можна подати й матеріал про само переслідування. Може якась пресконференція – найкраще під 4. XII, бо тоді скрізь будуть подібні конференції. Може радіопередачі. Федорончукові вдалося ввєднати, що його радіо й радіо Ватикан передасть Комунікат про Акцію й про переслідування на всіх мовах, на яких надає. Передачі Служб Божих будуть з Риму, Мюнхену, Парижа, може й з Бельгії. Якщо б вдалося щось зробити, інформуйте. Успіхи поодиноких теренів заохочують інші терени й сугерують* добрі думки.

Жаль, що ми не стрінулися за Вашого перебування у Франції. Я мав гаряче літо: майже два місяці був без перерви у дорозі. Завжди з приємністю згадую Стокгольм і Ваш милий дім. Прошу вітати Вашу паню від нас обоїх.

Сердечно Вас вітаю Ваш В. Янів**

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Оригінал, машинопис.

* Тобто навіюють, підказують (з пол.).

** Останнє речення написано від руки синім чорнилом.

VI. Мемуари

№ 25

Фрагмент спогадів Б. Кентржинського

I. РІШЕННЯ ПАДАЄ: КУРС НА ПІВНІЧ

Вже в перших днях після вибуху німецько-совєтської війни довірився мені покійний д[окто]р Володимир Панченко-Юревич, що Провід Українських Націоналістів підготовляє встановлення української репрезентації в Фінляндії. Я маю особливі причини поставити це дороге мені ім'я на самому початку своїх ремінісценцій. Так як Провід ОУН дав почин створенню нашої закордонно-політичної бази поза межами Райху, в країні тисяч озер, так Панченко-Юревич безпосередньо заважив на моїй причастності при реалізації тих плянів.

Бігом найближчих тижнів він дав мені відчуття, що розказує про ці справи не тільки з огляду на мій давній живий інтерес до Фінляндії, нитки особистих зв'язків, які лучили мене від кількох літ з тією країною і взагалі з Скандинавією та деяке знання про той терен (перед війною і під час війни я провів низку місяців у Фінляндії, Швеції й Норвегії), але й тому, що в якійсь формі передбачує й для мене конкретні завдання в зв'язку з фінськими плянуваннями.

Дедалі ставало ясніше, що Панченко, так би мовити, збирається лянсувати* мене як того, хто мав би отримати доручення реалізації цих завдань. Труднощі нашого Визвольного Руху, серед усіх його носіїв, репрезентуючих найрізноманітніші політичні й партійні угруповання й констеляції, лежать у значній мірі в дошкульному браку кваліфікованих людей до означених завдань. На зовнішньому відтинку ці труднощі особливо великі. Часто приходиться людям занадто молодим, занадто юним і невиробленим, перебирати завдання, які в нормальних обставинах виконують кваліфіковані, вишколені сили принаймні середнього віку. Приходиться заправлятися і набирати досвіду вже в ході самої праці, що не завжди впливає додатньо на її результати.

Але, з другої сторони, чар юности лежить у її вірі в свої сили, в її ентузіязмі. Мені було тоді двадцять два роки, я був такий же зелений, як і вся молодь такого віку, і тому не бракувало мені ентузіязму й пориву, коли почали зарисовуватись перспективи отримання відповідальних і цікавих доручень. Я не знав ще майже нічого про її конкретний характер, але й не застановлявся над тим, чи вік мій не буде мені на перешкоді в пересправах з значно старшими й досвідченими в державному апараті людьми, які в своїх нормальних обставинах звикли трактувати таких молодиків з поблажливою доброзичливістю, але ніяк не політичних речників. Я не здавав собі справи з відповідальності, яку мусів би був перебрати на себе. Але, припускаю, не здавав я собі справи й зо своєї молодости, вважаючи себе – як правдоподібно всі, хто недавно поклав двадцятку на плечі – викристалізованим характером, який зуміє дати собі раду в усякій ситуації.

Я мимохіть всміхаюсь, згадуючи ті свої роки.

І якщо мені заощаджено було багато ударів, розчаровань, неуспіхів і всяких інших невдач, якими звичайно карається безжурна молода самовпевненість, то було це не стільки моєю заслугою, оскільки надзвичайним щастям виконувати свою

* Тобто рекламувати, пропагувати (з пол.).

Листування Богдана Кентржинського...

працю в орбіті милих і виrozumілих людей – як тих, які покликались на мене й визначили напрямні моєї праці, так і тих, серед яких прийшлося діяти впродовж трьох воєнних років на одному з найбільш вдячних і сприятливих для української справи теренів нашого континенту.

З Володимиром Панченком-Юревичем лучила мене в тому часі понад півтора-річна приязнь, яка встигла пройти різні стадії вершин і низин, не виключаючи також не раз гострих конфліктів. Але без огляду на той процес і його стадії одна річ для мене сьогодні незаперечна: я був під великим впливом тієї небуденної індивідуальності, свідомо й підсвідомо перебираючи від неї багато річей, які видавались мені гідними наслідування. Після професора Романа Смаль-Стоцького, якого незабутня особиста доброзичливість супроти мене за моїх варшавських студентських років залишила на мені назавжди незатерті сліди, була це в тому часі друга українська особистість, якої інтелект і європейський розмах мене цілковито полонили. А що Панченко, попри всі свої незвичайні якості, все ж не був ангел і мав також деякі снобістичні слабкості, то не дивно, що й ці його притаманності не лишались без впливу на мене.

Коли почала в Проводі ОУН назрівати справа фінської місії і, покищо без мого відомо, висуватись моя евентуальна кандидатура в зв'язку з нею, я мав за собою дещо більше, ніж півтора роки побуту в Берліні. Приїхав я туди на початку грудня 1939 р. з Норвегії, куди я напередодні війни подався через балтійські країни, Фінляндію й Швецію, щоб відвідати Кнута Гамсуна³⁴ й Льофотські острови, реалізуючи мрію ще шкільних років, і де заскочила мене війна. Відіславши відразу з вибухом війни свій польський паспорт до польського посольства з заявою, що не вважаю себе більше польським горожанином, я стягнув на себе неласку не тільки посольства, але й норвезької поліції, яку посольство почало цькувати на мене. Моя перша думка була вертатись до Фінляндії, але поліція заявила мені, що посольство задумує ескортувати мене насильно до Польщі та замовило вже у шведів транзит для мене. Тут шведи прийшли з виручкою, відмовивши транзитної візи. Незабаром Польща стала окупованою територією і польське посольство залишило мене в спокої. Я отримав візу до Фінляндії, але шведи знов відмовили транзитної візи. Не допомгло й те, що я відразу в день нападу більшовиків на Фінляндію, як тільки вістка про це дійшла до Ося, зголосився добро-*

Архів ОУН у Києві. – Фонд Б. Кентржинського. Копія, машинопис.

КОМЕНТАРІ

1. “Історичний журнал”, який видавався в Стокгольмі. Йдеться про статтю: *Doroschenko D. Svensk-ukrainska förbindelser under 1600- och 1700-talen i belysning av den nyaste ukrainska historien-skrivningen // Historisk Tidskrift. – Stockholm, 1937. – Häfte 2. – S. 129–149.*

2. Європейське відділення Наукового товариства ім. Шевченка після Другої світової війни було відновлене в Мюнхені, а з 1951 р. його діяльність було перенесено до Сарселя, передмістя Парижа.

3. Після Другої світової війни (з осені 1945 р.) Український вільний університет відновив свою роботу в Мюнхені.

* На цьому текст обривається.

4. Гіммельпфорт – невеличке містечко у Східній Німеччині (федеральна земля Бранденбург) неподалік від Берліна.
5. Йдеться про Український конгресовий комітет Америки.
6. Йдеться про Панамериканську українську конференцію.
7. Далберг Ерік Йонссон (1625–1703) – державний і військовий діяч Швеції, художник, автор гравюр, зокрема про Північну війну 1655–1660 рр., учасником якої він був.
8. Коссман Пауль Ніколаус (Paul Nikolaus Cossmann; 1869–1942) – німецький публіцист і редактор.
9. Йдеться про “Енциклопедію українознавства”.
10. “Handbook of Ukraine” – довідкове видання про Україну, яке вийшло на початку 1940-х років у Німеччині. Одним з авторів був В. Кубійович.
11. Свен Андерс Гедін (1865–1952) – шведський географ і топограф, фотограф, письменник, ілюстратор власних творів.
12. “Україна” – журнал, який видавав Ілько Борщак в Парижі в 1948–1953 рр.
13. Нарвік – місто в Норвегії.
14. Публікаціонсштелле – дослівно перекладається як відділ публікацій. Очевидно, йдеться про якусь німецьку видавничу установу.
15. Єнсен Альфред Антон (1859–1921) – шведський історик, славіст.
16. Пеленський Євген-Юлій (1908–1956) – український бібліограф, літературознавець, музеєзнавець, громадський діяч.
17. Йдеться про Виконний Орган Української Національної Ради.
18. Грілльпарцер Франц (1791–1872) – австрійський поет і драматург.
19. “Едда” – таку назву мають два твори в ісландській літературі. “Старша Едда” – це найдавніша збірка епічних творів ісландської літератури; “Молодша Едда” – твір середньовічного ісландського письменника Сноррі Стурлусона, написаний у 1222–1225 рр.
20. Очевидно, йдеться про “Українську пресову кореспонденцію”, яку видавало створене Кентржинським в Стокгольмі Українське пресове бюро.
21. “Український самостійник” — політично-інформативний тижневик, виходив у Мюнхені в 1950–1957 рр.
22. “Америка” – українська католицька газета. Виходить від 1912 р. в місті Нью-Брітшиш (штат Коннектикут), видання Союзу українців-католиків “Провидіння”.
23. “Християнський голос” – український католицький релігійно-суспільний тижневик. Виходить у Мюнхені з 1951 р.
24. “Українське слово” – українська газета, тижневик. Виходила з 1933 р. в Парижі (в жовтні–грудні 1941 р. – в Києві). З 1992 р. знову виходить у Києві.
25. “Свобода” – найстаріша у світі україномовна газета, що виходить без перерви, найбільша і єдина щоденна українська газета у США.
26. Володимир Панченко-Юревич – український журналіст. На жаль, про цю людину збереглося мало інформації. Зиновій Книш у своїй книзі “Розбрат” писав, що В. Панченко-Юревич походив з Чернігівщини. В середині 1920-х рр. виїхав на навчання до Німеччини, але назад до СРСР не повернувся, згодом отримав німецьке громадянство. Співпрацював з донцовським “Вісником” у Львові (під псевдонімом). Редагував газету “Український вісник” – орган Українського національного об’єднання (Берлін). Помер в 1942 р. від сухот.
27. Йдеться про наймолодшу дитину Богдана Кентржинського – сина Еска.

Листування Богдана Кентржинського...

28. Йдеться про Богдана Залугу і Юрія Бориса – співробітників Богдана Кентржинського по Українському пресовому бюро у Стокгольмі.

29. Центральний союз українського студентства після Другої світової війни відновив свою роботу в Мюнхені в березні 1946 р.

30. Товариство українських студентів католиків “Обнова” існує з 1930 р.

31. Керівник української організації у Швеції, близької до ОУН-б.

32. Василь Федорончук (1915–?) – український журналіст, керівник відділу ОУН в Італії в повоєнний час. У 1951–1975 рр. керівник української програми на італійському державному радіо.

33. Андрій Кішка – український громадський діяч. У 1950 р. переїхав з Бельгії до Іспанії разом зі своєю дружиною бельгійкою. З 1951 р. виконував функцію представника уряду УНР в екзилі та УНРади в Іспанії. У 1956 р. А. Кішка заснував Товариство українсько-іспанської дружби. Наприкінці 1950-х рр. із поступовим занепадом Студентської громади та, як наслідок, зменшенням перспектив розгорнути ширшу діяльність в Іспанії А. Кішка виїхав до Канади.

34. Кнут Гамсун (1859–1952) – норвезький письменник, нобелівський лауреат.

Юрій Черченко (Київ). Листування Богдана Кентржинського з Дмитром Дорошенком, Борисом Крупницьким, Володимиром Кубійовичем і Володимиром Яневим.

У статті публікується листування українського історика і громадського діяча Б. Кентржинського з науковцями істориками Д. Дорошенком, Б. Крупницьким, географом В. Кубійовичем і соціологом В. Яневим. Це листування зберігається в Архіві ОУН у Києві.

Ключові слова: листування, Кентржинський, Дорошенко, Крупницький, Кубійович, Янів.

Юрий Черченко (Киев). Переписка Богдана Кентржинского с Дмитрием Дорошенко, Борисом Крупницким, Владимиром Кубийовичем и Владимиром Яневым.

В статье публикуется переписка украинского историка и общественного деятеля Б. Кентржинского с учеными историками Д. Дорошенко и Б. Крупницким, географом В. Кубийовичем и социологом В. Яневым. Эта переписка хранится в Архиве ОУН в Киеве.

Ключевые слова: переписка, Кентржинский, Дорошенко, Крупницкий, Кубийович, Янив.

Yurii Cherchenko (Kyiv). The Correspondence of Bohdan Kentrschynskyj with Dmytro Doroshenko, Borys Krupnytsky, Volodymyr Kubiiovych, and Volodymyr Yaniv.

The article presents the correspondence of the Ukrainian historian and public figure B. Kentrschynskyj with the historians D. Doroshenko and B. Krupnycky, geographer V. Kubiiovych, and sociologist V. Yaniv. This correspondence is kept in the Archive of OUN in Kyiv.

Key words: correspondence, Kentrschynskyj, Doroshenko, Krupnycky, Kubiiovych, Yaniv.